

Organizaciona struktura Bijenala mladih Udruženja likovnih umetnika Srbije (ULUS)

Misija

Bijenale mladih je najvidljivija, horizontalna platforma za sagledavanje umetničke produkcije mladih u vizuelnim umetnostima u Srbiji i regionu, koja doprinosi ostvarivanju samorefleksivnosti i samokritičnosti sveta umetnosti kroz dijalog umetnika/ca, publike, kustosa/kinja i teoretičara/ki umetnosti, kao i drugih aktera/ki u kulturi.

Oslanjajući se na tradiciju jugoslovenskih bijenalnih izložbi u Rijeci (1960-1991) i Vršcu (1994-2004), kao i Fonda za unapređivanje likovne umetnosti "Moša Pijade" (1972-1992), Bijenale mladih stvara okvir za:

- (1) udruživanje rada mladih ljudi, što uključuje ne samo produkciju i izvođenje umetničkih radova, već i izgradnju diskursa i distribuciju znanja;
- (2) kritičko promišljanje sveta umetnosti, preispitivanjem pozicije umetničkog rada u dominantnoj ideologiji;
- (3) razvoj društvene odgovornosti i solidarnosti, jednakosti i pravednosti, što se reflektuje u organizacionoj kulturi bijenala;
- (4) eksperimentalno delovanje, osmišljavanjem i izvođenjem drugačijih načina za afirmaciju umetnika i širenje ustaljenih granica polja umetnosti.

Bijenale se organizuje na inicijativu i pod okriljem Udruženja likovnih umetnika Srbije, u nameri da bude mesto integracije novih umetnika u polju, budućih članova ULUS-a. Uz pomoć partnerskih organizacija iz regiona, bijenale se razvija kao dinamična programska celina otvorena za unapređivanje i stvaranje alternativnih načina delovanja u budućnosti.

Organizaciona kultura i pravilnik o radu tima Bijenala mladih

Organizaciona kultura mladih ljudi koji udruženo deluju u cilju organizacije prvog Bijenala mladih vizuelnih umetnika i umetnica u Beogradu definisana je u okviru programa Javnih priprema Udruženja likovnih umetnika Srbije, održanih u avgustu 2020. godine. Utemeljena je na zajedničkom interesu i prepoznatim potrebama aktivnih učesnika i učesnica ovog procesa, a uslovljena je vrednostima na kojima se temelji misija celokupne inicijative, među kojima su najvažnije: jednakost, inkluzivnost, solidarnost, transparentnost i otvorenost za dijalog, pravičnost, društvena odgovornost, kritičnost i savremenost.

Shodno tome, osnovne smernice koje definišu model organizovanja i kulturu delovanja organizacionog tima su:

→ *Vrednosti, potrebe, stremljenja*

- Unapređivanje uslova za umetnički rad: kao rad na unapređenju pozicije novih umetnika/ca u polju umetnosti, razvoj odnosa s drugim akterima i osiguravanje

međusobne jednakosti (bez isticanja pojedinaca nagrađivanjem); propitivanje uslova za stvaralački rad i delovanja kulturne politike;

- Otvorenost: kao spremnost za povezivanje i saradnju, na lokalnom i širem planu; želja za uključivanjem publike u procese stvaranja umetničkog dela; doprinos decentralizaciji i demetropolizaciji kulture i umetnosti kroz aktiviranje pasivnih i malih kulturnih sredina; adekvatnije sagledavanje okruženja u kojem delujemo u cilju osnaživanja pojedinaca za kritičko razmišljanje;
- Kritičko promišljanje sveta umetnosti: kroz sticanje iskustava i znanja o svetu umetnosti; zarad proširivanja polja delovanja i unapređenja pozicije umetnika; u cilju poboljšanja uslova za umetničku produkciju i postojećih odnosa unutar sveta umetnosti; preispitivanje dominantnog poretka u društvu koji se reflektuje na svet umetnosti;
- Eksperimentalnost: u načinu produkcije, distribucije i recepcije umetničkih radova; osmišljavanje novih i preispitivanje ustaljenih formata prezentacije i izvođenja umetnosti; uspostavljanje novih odnosa, uvažavanje različitih gledišta i afirmacija savremenog umetničkog izraza.
- Prenos znanja i iskustva: kao nadgradnja formalnog obrazovanja umetnika (naročito u pogledu ekonomskog funkcionisanja umetničke prakse), stručno usavršavanje kroz delovanje u polju umetnosti, afirmacija vrednosti koje su zasnovane na zajedničkom nasleđu;
- Solidarnost i odgovornost: među članovima/cama tima, ali i u smislu društvenog delovanja; prevazilaženje rigidnih nacionalističkih okvira kroz regionalno povezivanje i zastupanje antiratne politike, doprinos jednakosti (klasnoj, rodnoj, nacionalnoj, starosnoj i dr.) kroz pravedno i transparentno delovanje.

→ *organizacioni tim*

- Rad na pripremi bijenala se realizuje na horizontalan, transparentan i demokratičan način, predviđajući mogućnost da učesnici/ce sami/e biraju meru angažmana - stalnim učešćem u organizacionom timu ili povremenim angažovanjem.
- Organizacioni tim podrazumeva učešće u radnim zadacima i preuzimanje odgovornosti shodno zajedničkom dogovoru i vremenskom planu realizacije projekta;
- Povremeno angažovanje podrazumeva konsultativnu ulogu u procesu donošenja odluka;
- Svaki povremeno angažovan/a pojedinac/ka može postati deo organizacionog tima preuzimanjem odgovornosti i radne obaveze u realizaciji projekta;
- Učesnici/e projekta mogu biti mladi ljudi do 35 godina starosti, iz Srbije i regiona, čija se interesovanja realizuju u polju kulture i umetnosti;
- Učesnici/e projekta mogu biti članovi/ce Udruženja likovnih umetnika Srbije, što ne predstavlja uslov za učešće;
- Projektom nije predviđen minimum ni maksimum broja članova/ca organizacionog tima potrebnih za realizaciju radnih zadataka;
- Tokom celokupnog procesa otvoren je javni poziv za prijem novih učesnika/ca, što je jasno istaknuto objavom na sajtu Udruženja likovnih umetnika Srbije i sajtu Bijenala mladih.

→ *donošenje odluka unutar Organizacionog tima*

- Rad organizacionog tima se odvija susretno u okviru sastanaka i plenuma, organizovanih saglasno potrebi i akcionom planu projekta;
- Radni zadaci predstavljaju sve neophodne poslove u pripremi i realizaciji projekta, koji se upisuju u vremenski plan koji je dostupan svim učesnicima;
- Radni zadaci se raspodeljuju u odnosu na pojedinačna interesovanja i ekspertizu, a tako da svaki pojedinac/ka bude ravnomerno angažovan/a u minimum jednom tehničkom i jednom organizacionom zadatku;
- Radni timovi se formiraju prema zadacima, koji se definišu i raspodeljuju na sastancima. Ukoliko nema samoinicijativno prijavljenih, izvršioци radnih zadataka se određuju dogovorno unutar tima, uzimajući u obzir pojedinačno opterećenje;
- Ukoliko radni tim ili pojedinac nije u mogućnosti da realizuje radni zadatak koji je preuzeo u kalendaru u obavezi je da o tome na vreme obavesti sve članove organizacionog tima, kako bi radni zadatak preuzeo drugi član tima;
- Ključne odluke o razvoju projekta i realizaciji aktivnosti donosi plenum organizacionog tima, uz mogućnost konsultativnog učešća svih povremeno angažovanih pojedinaca/ki koji iznose predloge i sugestije o predmetu rasprave;
- Odluke se donose dvotrećinskom većinom članova organizacionog tima, koja se zakazuje shodno na potrebama; U slučaju da odluka ne bude izglasana dvotrećinskom većinom, predmet rasprave se vraća u razmatranje;
- Glasanje se izvodi uživo, ukoliko dozvoljavaju uslovi, a može se organizovati u potpunosti ili delimično preko onlajn alata za glasanje (npr. Google poll);
- Ključne informacije o svim odlukama plenuma su dokumentovane zapisnicima koji ostaju trajno dostupni svim članovima;

→ *programska koncepcija Bijenala mladih*

- Bijenale mladih je projektna celina u okviru programa Udruženja likovnih umetnika Srbije;
- Program prvog Bijenala mladih čine tri celine koje su otvorene za međunarodno učešće: 1) radionice produkcije radova s timom kustosa; 2) diskurzivni program u saradnji s Međunarodnim udruženjem likovnih kritičara AICA – Sekcija Srbija i/ili regionalnim partnerima; 3) izložbeni program koji se realizuje u četiri grada: Beogradu, Nišu, Novom Sadu i Vršcu . Program je užem smislu zamišljen kao prostor za saradnju i produkciju radova, ali i kao dugoročan proces razmene između mladih umetnika, kustosa i drugih aktera u okviru kustoskih radionica i diskurzivnog programa;
- Za učešće u radionici produkcije radova i za učešće u izložbenom programu se raspisuju dva odvojena javna poziva, kako bi se omogućio izbor u odnosu na interesovanja umetnika/ca;
- Kustoski tim predviđa učešće minimum tri osobe, i to jedne iz Srbije i dve iz dve različite zemlje regiona Balkana, sa zajedničkim zadatkom saradnje s umetnicima na pripremi radova; Starosni kriterijum za izbor kustosa/kinja je do 40 godina;
- Izbor kustosa/kinje iz Srbije vrši Umetnički savet ULUS-a na osnovu javnog poziva, dok kustose iz regiona predlažu ustanove i organizacije s kojima je ostvarena partnerska saradnja. Kustoske radionice koncipirane su kao

višemesečna saradnja između kustoskog tima i 40 mladih umetnika¹ iz Srbije i regiona koji se biraju na osnovu javnog poziva, a kojima će za produkciju radova i saradnju sa kustosima biti obezbeđena sredstva;

- Izložbu čine radovi proizašli iz radionica produkcije radova, kao i radovi prihvaćeni na osnovu javnog poziva i selekcije kustoskog tima. Plan je da se izložba realizuje kroz više simultano organizovanih celina u Nišu, Novom Sadu, Vršcu i Beogradu².
- Pored kustoskih radionica i izložbe, planira se održavanje pratećeg Diskurzivnog programa koji će biti otvoren za širu javnost, i čiji sadržaj će se graditi u dogovoru organizacionog tima, kustoskog tima, kao i spoljnjih saradnika, prvenstveno članova Međunarodnog udruženja likovnih kritičara AICA – Sekcija Srbija i partnerskih organizacija iz regiona;
- Aktivno učešće u organizacionim poslovima pripreme projekta ne podrazumeva zagarantovano izlagačko učešće članova tima, već se odluka o tome donosi na javnim pozivima koji će biti raspisivani u okviru priprema Bijenala;
- Mogući sukob interesa u pogledu učestvovanja u izlagačkom programu Bijenala članovi organizacionog tima sprečavaju angažovanjem kustosa-saradnika koji će doneti odluku o izlagačima, a na osnovu javnog poziva;
- Kustoski tim u saradnji sa Organizacionim timom razvija temu Bijenala, a u odnosu na tematski okvir i zacrtane vrednosti koje izglasava Skupština organizacionog tima;
- Kustoski tim odlučuje o formatu i postavci izložbe, u dogovoru sa umetnicima i raspoloživim resursima;

→ *regionalno povezivanje, partneri i saradnje*

- Fokus bijenala je na regionu Balkana (Srbija, Slovenija, Hrvatska, Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Severna Makedonija, Kosovo*³, Albanija, Grčka, Bugarska, Rumunija, Moldavija), s tim da je Bijenale otvoreno i za učesnike iz ostalih zemalja sveta;
- Za potrebe realizacije programa uspostavljaju se formalna partnerstva s minimum dve organizacije iz dve različite zemlje regiona Balkana (po mogućnosti jedna članica EU i jedna zemlja izvan EU);
- Partnerstva se mogu uspostavljati sa ustanovama kulture, organizacijama civilnog društva, kolektivima i drugim formalnim i neformalnim inicijativama koje doprinose razvoju savremene umetnosti i produkcije mladih u regionu;
- Posebno se uzimaju u obzir institucije koje baštine tradiciju regionalnog povezivanja mladih umetnika (poput Muzeja moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci);
- Regionalno povezivanje se ostvaruje kako bi se osiguralo učešće umetnika i drugih aktera u kulturi iz zemalja regiona, ali i u nameri ostvarivanja finansijskih sredstava za realizaciju Bijenala;
- Učešće regionalnih partnera podrazumeva saradnju po pitanju produkcije, savetodavnih doprinosa (delegiranje kustosa-saradnika, pomoć u obezbeđivanju

¹ Broj učesnika će zavisi od ostvarenih finansijskih sredstava za realizaciju projekta.

² Što će zavisi od ostvarenih finansijskih sredstava za realizaciju projekta.

³ Ovaj natpis ne prejudicira status Kosova i Metohije i u skladu je sa Rezolucijom 1244 i mišljenjem MSP o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti.

vidljivosti poziva za umetnike, predlaganju predavača i drugih saradnika), kao i učešće u konkretnim projektima kojima se obezbeđuje finansijska potpora realizacije Bijenala (produkcija radova, transport radova i gostovanja umetnika i dr.);

- Na lokalnom planu, mogu se ostvarivati partnerstva s organizacijama u kulturi i privredi zarad ostvarivanja finansijske podrške (sponzorstva, donacije, udruživanje sredstava), jačanja resursa za produkciju radova, realizaciju programa i tehničku podršku;
- U odnosu na obim doprinosa projektu učešće svih partnera i saradnika je vidljivo istaknuto u promotivnim aktivnostima Bijenala mladih.

→ *korišćenje resursa i odnos sa ULUS-om*

- Rad organizacionog tima Bijenala mladih odvija se u prostoru Umetničkog paviljona "Cvijeta Zuzorić", u prostoriji predviđenoj za zajedničke aktivnosti ULUS-a, a u skladu sa kalendarom korišćenja prostora udruženja;
- Program i organizacija Bijenala mladih se finansira sredstvima ostvarenim na konkursima, kroz sponzorstva i donacije, putem konkursnih prijave koje podnosi ULUS;
- Pravni nosilac projekata Bijenala mladih je Udruženje likovnih umetnika Srbije;
- U cilju efikasnog sprovođenja pravno-ekonomskih poslova, organizacioni tim Bijenala mladih saraduje sa pravnim, ekonomskim, računovodstvenim, organizacionim, tehničkim, PR i drugim službama ULUS-a;
- Organizacioni tim je za svoj rad odgovoran Umetničkom savetu ULUS-a. Takođe, Umetnički savet posreduje u radu Organizacionog tima Bijenala mladih i drugih organa i članova Udruženja likovnih umetnika Srbije. Umetnički savet preuzima zadatak izbora člana kustoskog tima iz Srbije na osnovu javnog konkursa. Umetnički savet ULUS-a prati rad Organizacionog tima i shodno potrebi dogovara koordinacione sastanke; Uprava ULUS-a će biti informisana o razvoju projekta kroz jednomesečne izveštaje.

→ *kodeks komunikacije*

- Bez digresija: Radi boljeg informisanja o temama o kojima se razgovara sadržaj lančane prepiske mora da odgovara toku diskusije (naslovu i-mejla, dnevnom redu sastanka i sl.) ukoliko se skrene na potpuno novu temu potrebno zatražiti od ostalih učesnika saglasnost ili u slučaju onlajn prepiske napisati novi i-mejl svim učesnicima s odgovarajućim naslovom;
- Bez lično upućenih polemika i vređanja: U cilju održivosti kolektivnog napretka svi članovi se moraju ponašati na kolegijalan način, uz poštovanje i uvažavanje sagovornika; neophodno je izbeći lično upućene polemike i vređanje.
- Jasnoća u izražavanju stavova: Zarad uspešne komunikacije i dogovora, neophodno je jasno i argumentovano iznošenje činjenica i pitanja;
- Predlozi uz sopstveno angažovanje: Komunikacija članova se odvija bez preporuka šta bi neko drugi trebalo da radi i kako, svaki predlog podrazumeva i sopstveni angažman;
- Kružno menjanje uloga i zadataka: Dogovor je da se na svakih mesec dana menja osoba koja vodi zapisnik, zakazuje sastanke, moderira radne sastanke itd.

- Kodeks komunikacije se primenjuje na svaki vid korespondencije u okviru projekta: sastanke uživo, sastanke preko video poziva, komunikaciju preko elektronske pošte i sl.

Ovaj pravilnik kojim se definišu radni zadaci, odgovornost i odnos uključenih u projekat pripreme Bijenala mladih predstavlja okvir za zajedničko delovanje, koji u narednim godinama može biti prilagođen potrebama budućih članova i aktivno primenjen u praksi nakon većinskog usvajanja. U potpunosti je kreiran od strane učesnika Javnih priprema Bijenala mladih koje su održane u avgustu 2020. godine. Stupa na snagu izglasavanjem članova Organizacionog tima Bijenala mladih uz saglasnost Upravnog odbora i Umetničkog saveta Udruženja likovnih umetnika Srbije.

Grupa učesnika/ca Javnih priprema Bijenala mladih
U Beogradu, 1. oktobar 2020. god.